

Prima instanță: Judecătoria Edineț (sediul Briceni) (judecător E. Tverdohleb)
Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (judecători A. Albu, E. Bejenaru și A. Toderăș)

Dosar nr. 2ra-2223/17

Î N C H E I E R E

13 decembrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în următoarea componență:

Președintele completului, judecător
Judecători

Iulia Sîrcu
Mariana Pitic
Luiza Gafton

examinând admisibilitatea recursului declarat de Sîtari Pantelei,

în cauza civilă în procedura contencioasă la cererea de chemare în judecată înaintată de Sîtari Alexandru, prin intermediul avocatului Caduc Marina, împotriva lui Sîtari Pantelei cu privire la constatarea acceptării succesiunii, recunoașterea dreptului de proprietate și înlăturarea obstacolelor în folosirea bunurilor imobile; și la cererea reconvențională înaintată de Sîtari Pantelei împotriva lui Sîtari Alexandru, intervenient accesoriu Direcția generală administrare fiscală Nord, cu privire la constatarea acceptării succesiunilor și recunoașterea dreptului de proprietate,

împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 13 iunie 2017, prin care s-a respins apelul declarat de Sîtari Pantelei și s-a menținut hotărârea Judecătoria Edineț (sediul Briceni) din 18 ianuarie 2017,

C O N S T A T Ă :

La 02 iunie 2016 Sîtari Alexandru a înaintat, prin intermediul avocatului Caduc Marina, o cerere de chemare în judecată împotriva lui Sîtari Pantelei (vol. I, f.d. 1-2), prin care a solicitat: (1) constatarea acceptării de către Sîtari Alexandru a succesiunii a doime cotă-parte din terenul cu destinația pentru construcții, nr. cadastral XXXXX, cu suprafața de 0, 1517 ha, și a o doime cotă-parte din casa de locuit cu nr. cadastral YYYYYY, amplasate în s. XXXXX, r. YYYYYY, ca efect al decesului lui Sîtari Alexei și al intrării lui Sîtari Alexandru în posesiunea patrimoniului succesoral al defunctului; (2) recunoașterea după Sîtari Alexandru a dreptului de proprietate în ordine succesorală asupra o doime cotă-parte din terenul cu destinația pentru construcții, nr. cadastral XXXXX, cu suprafața de 0, 1517 ha,

și a o doime cotă-parte din casa de locuit cu nr. cadastral YYYYYY, amplasate în s. XXXXX, r. YYYYYY; și (3) înlăturarea obstacolelor create de Sîtari Pantelei în folosirea de către Sîtari Alexandru a bunurilor imobile indicate.

În motivarea acțiunii, avocatul Caduc Marina a susținut că Sîtari Alexandru, născut la XXXXX, este fiul lui Sîtari Alexei și al Svetlanei Rîbac (anterior, Palamarciuc Svetlana).

A invocat că prin hotărârea Judecătoriei Briceni din 26 noiembrie 1999, gospodăria din s. XXXXX, jud. YYYYYY, ce aparținea lui Sîtari Alexei, s-a partajat în două cote-părți egale: o doime i-a revenit lui Sîtari Alexei, iar cealaltă doime – minorului Sîtari Alexandru, interesele căruia erau reprezentate de Palamarciuc Svetlana.

A indicat că Sîtari Alexei a decedat la 24 octombrie 2013, după care Sîtari Alexandru a continuat să locuiască în gospodăria respectivă, intrând astfel în posesiunea patrimoniului succesoral al lui Sîtari Alexei, dar Sîtari Pantelei îi creează lui Sîtari Alexandru obstacole în folosirea terenului și a casei.

A explicat că acțiunea se bazează în drept pe prevederile art. 1501 Cod civil, în conformitate cu care, moștenitorii de clasă posterioară sunt chemați la succesiune legală numai dacă lipsesc moștenitori din clasele precedente sau dacă aceștia nu acceptă ori refuză succesiunea.

La 04 iulie 2016 Sîtari Pantelei a depus o cerere reconvențională împotriva lui Sîtari Alexandru, intervenient accesoriu Inspectoratul Fiscal de Stat pe raionul Briceni (în prezent, Direcția generală administrare fiscală Nord) (vol. I, f.d. 43-45), prin care a solicitat: (1) constatarea acceptării de către Sîtari Nicolai și Sîtari Maria a succesiunii a doime cotă-parte din terenul cu destinația pentru construcții, nr. cadastral XXXXX, cu suprafața de 0, 1517 ha, și a o doime cotă-parte din casa de locuit cu nr. cadastral YYYYYY, amplasate în s. XXXXX, r. YYYYYY, ca efect al decesului lui Sîtari Alexei; (2) constatarea acceptării de către Sîtari Pantelei a succesiunii a o doime cotă-parte din terenul cu destinația pentru construcții, nr. cadastral XXXXX, cu suprafața de 0, 1517 ha, și a o doime cotă-parte din casa de locuit cu nr. cadastral YYYYYY, amplasate în s. XXXXX, r. YYYYYY, ca efect al decesului lui Sîtari Nicolai și al Mariei Sîtari; și (3) declararea lui Sîtari Alexandru ca succesori nedemn al lui Sîtari Alexei.

Prin încheierea Judecătoriei Briceni din 06 iulie 2016 (vol. I, f.d. 57), s-a primit spre examinare cererea reconvențională.

În motivarea acțiunii reconvenționale, a susținut că din 1996 Sîtari Alexei și Rîbac Svetlana s-au aflat în relații de concubinaj și au locuit împreună cu fiul acestora, Sîtari Alexandru, în gospodăria lui Sîtari Alexei din s. XXXXX, r. YYYYYY.

A invocat că pe parcurs relațiile dintre concubini s-au înrăutățit, iar din 1999 Rîbac Svetlana și fiul acestuia au trăit în s. ZZZZZ, r. YYYYYY, dar de atunci nu s-au mai interesat de soarta lui Sîtari Alexandru, deși acesta își onora obligațiile părintești.

A indicat că în 2010 starea de sănătate a lui Sîtari Alexei s-a înrăutățit, dar de îngrijirea acestuia se ocupa doar Sîtari Pantelei și părinții lor, Sîtari Nicolai și

Sîdari Maria.

A precizat că aceleași persoane au suportat și cheltuielile de înmormântare a lui Sîdari Alexei, iar Sîdari Alexandru și Rîbac Svetlana nici măcar nu au fost prezenți la funeralii.

A relatat că după decesul lui Sîdari Alexei, de îngrijirea gospodăriei defunctului s-au ocupat Sîdari Nicolai și Sîdari Maria, fapt confirmat prin adeverința nr. 957 din 01 iulie 2016 eliberată de Primăria s. XXXXX, care atestă de asemenea că impozitul funciar pentru bunurile imobile obiect al litigiului în anii 2013 – 2015 a fost achitat de Sîdari Nicolai.

A notat că Sîdari Maria a decedat la 02 aprilie 2015 și i-a testat toată averea, la fel ca și Sîdari Nicolai, care a decedat la 12 ianuarie 2016.

A arătat că, continuă să aibă grijă de bunurile imobile obiect al litigiului, inclusiv prin achitarea impozitului funciar.

Consideră că anume Sîdari Nicolai și Sîdari Maria au intrat în posesiunea gospodăriei lui Sîdari Alexei, acceptând *de facto* succesiunea, iar Sîdari Alexandru urmează a fi considerat ca succesori nedemn, fiindcă s-a eschivat cu rea-credință de la executarea obligației de întreținere a lui Sîdari Alexandru.

La 22 noiembrie 2016 Sîdari Pantelei a depus o cerere de modificare a acțiunii reconvenționale (vol. I, f.d. 88-90), solicitând, în final: (1) constatarea acceptării de către Sîdari Nicolai a succesiunii a o doime cotă-parte din terenul cu destinația pentru construcții, nr. cadastral XXXXX, cu suprafața de 0, 1517 ha, și a o doime cotă-parte din casa de locuit cu nr. cadastral YYYYY, amplasate în s. XXXXX, r. YYYYY, ca efect al decesului lui Sîdari Alexei; (2) constatarea acceptării de către Sîdari Maria a succesiunii a o doime cotă-parte din terenul cu destinația pentru construcții, nr. cadastral XXXXX, cu suprafața de 0, 1517 ha, și a o doime cotă-parte din casa de locuit cu nr. cadastral YYYYY, amplasate în s. XXXXX, r. YYYYY, ca efect al decesului lui Sîdari Nicolai; (3) recunoașterea dreptului de proprietate al lui Sîdari Pantelei asupra o doime cotă-parte din terenul cu destinația pentru construcții, nr. cadastral XXXXX, cu suprafața de 0, 1517 ha, și a o doime cotă-parte din casa de locuit cu nr. cadastral YYYYY, amplasate în s. XXXXX, r. YYYYY.

Prin hotărârea Judecătorei Edineț (sediul Briceni) din 18 ianuarie 2017 (vol. I, f.d. 130-131; 138-152), (1) s-a admis integral acțiunea inițială; s-a constatat acceptarea de către Sîdari Alexandru a succesiunii a o doime cotă-parte din terenul cu destinația pentru construcții, nr. cadastral XXXXX, cu suprafața de 0, 1517 ha, și a o doime cotă-parte din casa de locuit cu nr. cadastral YYYYY, amplasate în s. XXXXX, r. YYYYY, ca efect al decesului lui Sîdari Alexei și al intrării lui Sîdari Alexandru în posesiunea patrimoniului succesoral al defunctului; s-a recunoscut după Sîdari Alexandru dreptul de proprietate asupra o doime cotă-parte din terenul cu destinația pentru construcții, nr. cadastral XXXXX, cu suprafața de 0, 1517 ha, și a o doime cotă-parte din casa de locuit cu nr. cadastral YYYYY, amplasate în s. XXXXX, r. YYYYY; și s-a obligat Sîdari Pantelei să nu-i creeze lui Sîdari Alexandru obstacole în folosirea bunurilor imobile indicate; și (2) s-a respins acțiunea reconvențională.

La 23 ianuarie 2017 Sîtari Pantelei a depus o cerere de apel nemotivată împotriva hotărârii Judecătorei Edineț (sediul Briceni) din 18 ianuarie 2017 (vol. I, f.d. 136-137), iar ulterior și cererea de apel motivată (vol. I, f.d. 164-167), solicitând casarea hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri, prin care acțiunea inițială să fie respinsă, iar acțiunea reconvențională să fie admisă integral.

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 13 iunie 2017 (vol. I, f.d. 187; 188-204), s-a respins apelul declarat de Sîtari Pantelei și s-a menținut hotărârea Judecătorei Edineț (sediul Briceni) din 18 ianuarie 2017.

La 27 septembrie 2017 Sîtari Pantelei a expediat prin trimitere poștală în adresa Curții Supreme de Justiție o cerere de recurs împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 13 iunie 2017 (vol. II, f.d. 1-6; 7), solicitând casarea acesteia și a hotărârii Judecătorei Edineț (sediul Briceni) din 18 ianuarie 2017, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care acțiunea inițială să fie respinsă, iar acțiunea reconvențională să fie admisă integral.

În motivarea recursului, a susținut că la data decesului său, Sîtari Alexei avea trei moștenitori de clasa I: fiul Sîtari Alexandru și părinții Sîtari Nicolai și Sîtari Maria, iar în conformitate cu art. 1517 Cod civil, termenul de acceptare a succesiunii este de șase luni de la data deschiderii ei.

În acest context, a invocat că instanțele ierarhic inferioare au aplicat eronat prevederile art. 1517 Cod civil în raport cu circumstanțele speței, or nu a fost dovedit că Sîtari Alexandru a întreprins acțiuni de acceptare a succesiunii defunctului, pe când s-a demonstrat că anume Sîtari Nicolai și Sîtari Maria au intrat în posesiunea de fapt a patrimoniului lui Sîtari Alexandru, din care motiv incorect a fost aplicat și art. 267 Cod civil.

A indicat că instanțele ierarhic inferioare au interpretat art. 1505 Cod civil în defavoarea sa, deși anume Sîtari Nicolai și Sîtari Maria erau inapți pentru muncă.

A subliniat că regimul juridic și regimul de proprietate al imobilelor obiect al litigiului au un caracter incert, or la materialele dosarului nu se află niciun extras corespunzător din Registrul bunurilor imobile.

De asemenea, consideră că la materialele dosarului nu se află vreo probă care ar dovedi că îi creează lui Sîtari Alexandru obstacole în folosirea casei de locuit.

La 13 noiembrie 2017 Curtea Supremă de Justiție a expediat prin trimitere poștală în adresa lui Sîtari Alexandru și a Direcției generale administrare fiscală Nord câte o copie a cererii de recurs, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referințelor timp de o lună de la data primirii copiei respective.

La 07 decembrie 2017 Sîtari Alexandru a expediat prin trimitere poștală în adresa Curții Supreme de Justiție o referință (vol. II, f.d. 18-19; 20), prin care a solicitat considerarea recursului ca inadmisibil.

Direcția generală administrare fiscală Nord nu a prezentat referința în termenul stabilit, admisibilitatea recursului urmând a fi decisă în lipsa acesteia.

Examinând admisibilitatea recursului potrivit rigorilor prevăzute de art. 440 Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ ajunge la concluzia că recursul declarat de Sîtari Pantelei împotriva

deciziei Curții de Apel Bălți din 13 iunie 2017 urmează a fi considerat inadmisibil din următoarele raționamente.

În conformitate cu art. 439 alin. (3) Cod de procedură civilă, Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Conform art. 433 lit. b) Cod de procedură civilă, Cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul este depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art. 434.

Potrivit art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, Recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Avizul de recepție a deciziei integrale a Curții de Apel Bălți din 13 iunie 2017, trimitere poștală nr. DS3118078533AR (vol. I, f.d. 210), atestă că Sîtari Pantelei a recepționat acest act judecătoresc la 01 august 2017, astfel încât declararea recursului la 27 septembrie 2017 se consideră a fi îndeplinită cu respectarea termenului prevăzut de art. 434 Cod de procedură civilă.

În continuare, audiind raportul verbal al judecătorului raportor cu privire la încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs, completul constată existența temeiului de inadmisibilitate stipulat de art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, Părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Conform art. 432 alin. (2) Cod de procedură civilă, Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Potrivit art. 432 alin. (3) Cod de procedură civilă, Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) pricina a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) pricina a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea pricinii au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Art. 432 alin. (5) Cod de procedură civilă prevede că Temeiurile prevăzute la

alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu și în toate cazurile.

Aceste dispoziții legale fundamentează ideea că judecarea recursului exercitat conform Secțiunii a 2-a, Cap. XXXVIII, Cod de procedură civilă, are un caracter devolutiv și privește în exclusivitate probleme de drept material și procedural, verificându-se legalitatea deciziei, nu și temeinicia ei în fapt.

Astfel, sarcina instanței de recurs este de a verifica temeiurile recursului și argumentele privind caracterul ilegal al deciziei atacate, în limitele în care au fost formulate și prin prisma drepturilor garantate de Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

Completul evidențiază că în lumina jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, procedura de examinare a admisibilității unui recurs în materie civilă trebuie să corespundă garanțiilor unui proces echitabil, consfințite de art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, în special cu referire la dreptul de acces liber la justiție și la dreptul de a fi audiat de o instanță judecătorească (hotărârile *Delcourt* contra Belgiei din 17 ianuarie 1970 și *Erfar-Avef* contra Greciei din 27 martie 2014).

În acest context, completul reține că dreptul unei persoane de acces liber la justiție poate fi limitat, inclusiv prin instituirea procedurii de examinare a admisibilității recursului, or prin însăși natura lor, condițiile pentru examinarea unei cereri introduse pe o cale de atac extraordinară pot fi mai stricte decât condițiile stabilite pentru o cale de atac ordinară. Asemenea rigori urmăresc scopul de aplicare și interpretare unitară a legislației și îndeplinesc funcțiile de administrare eficientă a justiției, fiind în deplină concordanță cu art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului (hotărârea *Trevisanato* contra Italiei din 15 septembrie 2016).

Totodată, completul reține că obligația de a motiva un act judecătoresc poate varia în funcție de natura actului în cauză (hotărârea *Hansen* contra Norvegiei din 2 octombrie 2014), iar în concepția Curții Europene a Drepturilor Omului, nu se impune motivarea detaliată a deciziei unei instanțe de recurs care, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge un recurs ca fiind „lipsit de șanse de succes” (hotărârea *Nersesyan* contra Armeniei din 19 ianuarie 2010).

Completul notează că în recurs se invocă interpretarea eronată a legii de către instanțele ierarhic inferioare ca urmare a aprecierii greșite a unor probe din dosar.

În esență însă, recurentul a reluat, în mare parte, criticile formulate în faza procesuală anterioară, asupra cărora instanța de apel s-a pronunțat cu suficientă putere de convingere, iar argumentele invocate în recurs nu abordează chestiuni de drept, ci elemente de probațiune, verificarea cărora se află în afara ariei de control a instanței de recurs.

Astfel, argumentele enunțate nu sunt suficient de fundamentate și nu au vocația de a duce la modificarea soluției în prezenta cauză, or instanțele ierarhic inferioare au examinat raportul juridic litigios cu respectarea normelor de drept material și procesual.

În conformitate cu art. 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, În cazul în care

se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nicio referire cu privire la fondul recursului.

Din raționamentele nominalizate și având în vedere că cele invocate în recursul declarat de Sîtari Pantelei nu se încadrează în temeiurile prevăzute de art. 432 alin. (2)-(3) Cod de procedură civilă, completul ajunge în mod unanim la concluzia de a considera recursul ca inadmisibil.

Conform art. 433 lit. a) și 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

DISPUNE:

Recursul declarat de Sîtari Pantelei se consideră inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecător

Iulia Sîrcu

Judecători

Mariana Pitic

Luiza Gafton